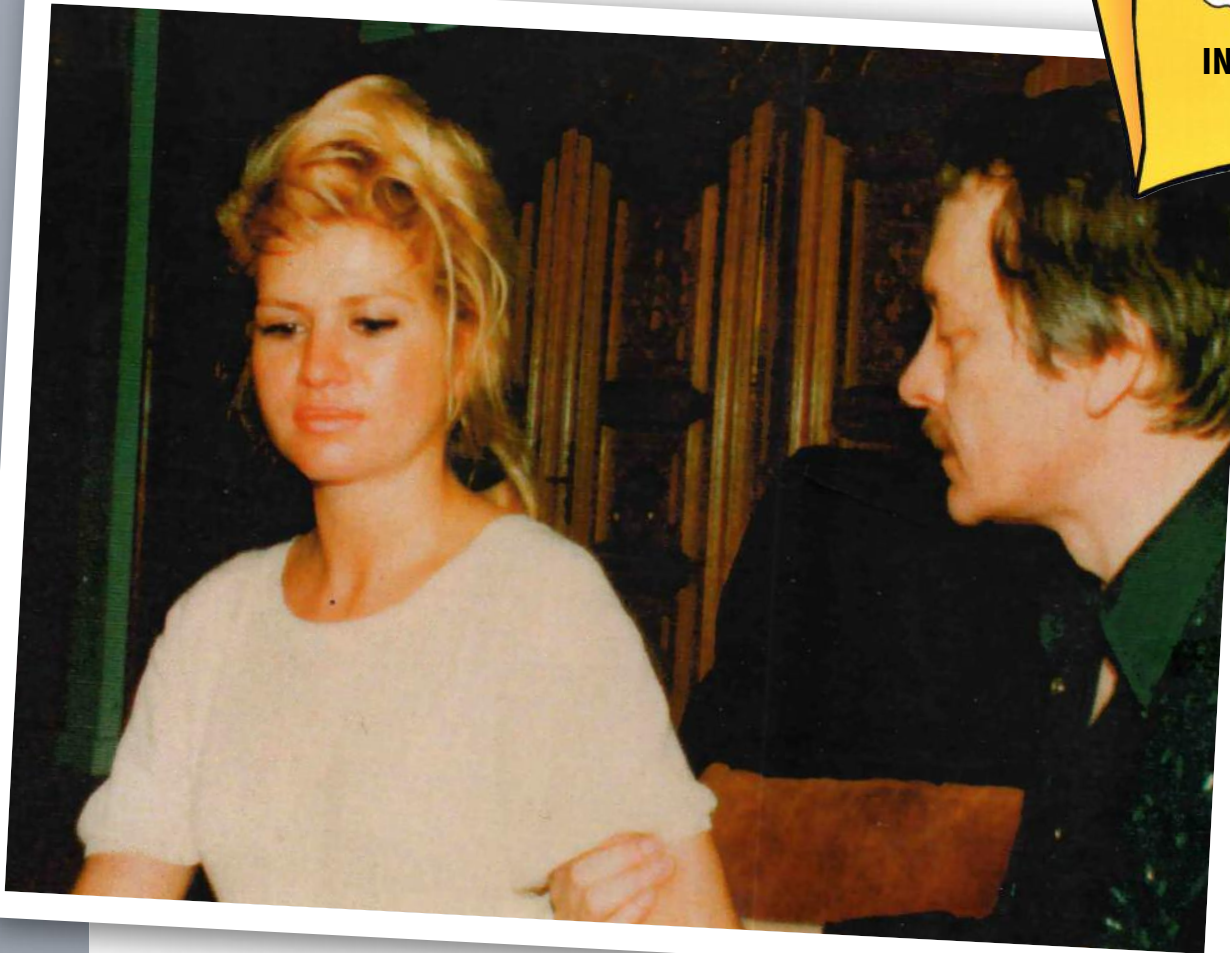

De Rode Ridder

INTERVIEWREEKS DOOR MARTIN HOFMAN (5): URSULA LUNDMARK

“Hij voelde dat hij dit laatste album nog moest maken. Achteraf bekeken werd me duidelijk waarom: hij nam met dat album afscheid van het leven...”

In de aanloop naar de verschijning van DE RODE RIDDER 250 in mei ging Martin Hofman, een van de grootste kenners van DE RODE RIDDER, op pad om auteurs en andere verantwoordelijken van de door Willy Vandersteen gecreëerde stripreeks te interviewen. De Zweedse Ursula Lundmark, een voormalig balletdanseres, stond hem uitzonderlijk en exclusief een interview toe om het over Karel Biddeloo te hebben. Zij was ettelijke jaren de echtgenote van Biddeloo, zijn muze ook, voor wie ze ook DE RODE RIDDER heeft ingekleurd en hem hielp bij het inkten.

In 2009 heb ik een zware longontsteking gehad en was ik bijna dood. Ze hebben me een week in coma gehouden omdat de antibiotica niet aansloeg.

Ursula — en dus niet het vaak foutief gespelde Urssla — Lundmark is nog steeds de Zweedse schoonheid die ze altijd geweest is want Scandinavische vrouwen blijven eeuwig mooi. Deze weduwe en muze van Karel Biddeloo heeft de riante bungalow in de bossen van Wuustwezel — met op zolder de ruime tekenkamer van Karel — ingeruild voor een bescheidener woonst ten noorden van Antwerpen. Deze woning is meer op maat voor iemand die alleen woont met een kat en een hond. De woonkamer is enorm en is volgestouwd met allerlei kunstwerken. Een grote glazen kast is voorbehouden aan Afrikaanse voorwerpen, het continent waar Karel opgroeide. En Ursula heeft een zwak voor Midden-Afrikaanse kunst.

Alweer een tijdje geleden dat we elkaar gezien hebben. Hoe is het met jou?

LUNDMARK: “De laatste jaren heel goed, maar zoals je weet heeft het niet veel gescheeld of ik was er niet meer. In 2009 heb ik een zware longontsteking gehad en was ik bijna dood. Ze hebben me een week in coma gehouden

omdat de antibiotica niet aansloeg. Het was een lang en moeilijk herstel. Tijdens de inhuldiging van het standbeeld van Karel in Wuustwezel was ik nog niet volledig hersteld, maar toch wou ik dat moment meemaken, hoewel ik niet lang ben gebleven. Datzelfde jaar ging ik in Sint-Pauwels kijken naar het RODE RIDDER-evenement op het dorpsplein en rond de windmolen, en ook in de kerk naar de grootste RODE RIDDER-tentoonstelling ooit. Een prachtig evenement, het was het omvangrijkste publieke eerbetoon dat De RODE RIDDER ooit te beurt gevallen is! Jammer dat Karel dit niet meer mocht meemaken...”

Het frustrerende Karel soms dat hij van de uitgeverij weinig gedaan kreeg. Hij zei toen dat SUSKE en WISKE de heilige koe waren. Voor alle duidelijkheid: de voorstelling van het album 191, DE RIDDERSHOEVE, en het prachtige feest naar aanleiding van het deel 200, OUDE VIJANDEN, waren daar uitzonderingen op. Maar wanneer je ziet wat zijn opvolgers Claus Scholz en Martin Lodewijk

allemaal toebedeeld kregen op gebied van promotie, speciale uitgaven en evenementen, is het jammer dat dit niet was weggelegd voor Karel.

LUNDMARK: “Dat vind ik ook. Hij heeft zelfs eens een evenement uit eigen zak betaald. Daar heeft hij trouwens nog dagen napret van gehad: hij zat namelijk in een kerk op een duivelstroon!”

Ursula heeft het over de voorstelling van het album OLAVINLINNA, dat zich afspeelt in Finland. Karel en ik organiseerden daar op eigen houtje een albumvoorstelling voor in de Finse kerk in Antwerpen. **Standaard Uitgeverij** wou dit niet financieren. Karel besliste daarop de huur van de kerk en de rijkelijke voorraad Finse hapjes en drankjes zelf te betalen.

Die dag werd een voltrefter want de kerk raakte stampvol RODE RIDDER-fans en stripfanaten. Ook toenmalig burgemeester **Leona Detiège** kwam op officieel bezoek en raakte in vurig gesprek met een glunderende Karel, die prompt een mooie tekening in een album voor haar toverde. Ze zat ook eventjes op

Ursula Lundmark op een signeursessie in 2007.

de duivelstroon en vroeg uitleg aan Karel. Dat was trouwens het laatste wapenfeit van Detiège, want ze ging die zaterdagmiddag op weekend samen met haar familie. De maandag daarop brak het Visa-schandaal uit (waarbij een aantal hoge ambtenaren

persoonlijke uitgaven maakten op kosten van de stad) waarop ze meteen op non-actief werd gezet en kort daarna haar mandaat ter beschikking stelde. De troon was een enorm kunstwerk die de Noorse blackmetalgroep **Ancient** gebruikt had voor hun Europese tour-

Toen we eens naar de jaarlijkse ridderfeesten aan het kasteel van Horst gingen, was hij zo met de Pynnockridders ingenomen dat hij er zich prompt als ridder liet inlijven.

nee. We vonden het een leuk idee om die troon, die door een gemeenschappelijke kameraad van ons was ontworpen, naar de kerk te laten brengen voor dit evenement. Tegen de mensen van de Finse kerk hebben we toen gezegd dat het een middeleeuwse troon betrof want een duivelstroon zouden ze nooit toegelaten hebben!

LUNDMARK: “Ja, met dat bezoek van de burgemeester was hij in zijn nopjes.

Wat voor de uitgeverij jammer genoeg te veel was gevraagd, werd door de burgemeester en het publiek wél enorm op prijs gesteld. En die troon vond hij een dijenkletser!”

Er waren twee Karels: de joviale plezanterik en de stille kluzenaar...

LUNDMARK: “Karel was een sociaal iemand, maar hij stond ook op zijn rust, vooral tijdens de avonden. Om acht uur 's avonds vertrekken om ergens iets

te gaan eten vond hij te laat. Dus moesten we vroeger vertrekken.

Volgens Karel hoorden bij een etentje altijd enkele glaasjes sherry en een fles rode wijn, met als gevolg dat hij steeds met de auto reed bij de heenrit, maar ik het stuur moest overnemen tijdens de terugkeer.

Eigenlijk gingen we niet zo vaak uit omdat Karel elke dag aan De Rode Ridder moest tekenen.

Welja, de uitgeverij heeft hem inder-

daad meermaals aangemaand om de boezems van de getekende vrouwen minder weelderig te tekenen. Maar daar trok Karel zich weinig van aan. Zijn reactie was: ‘Ik teken liever schone vrouwen dan lelijke vrouwen, en liever grote dan kleine boezems!’ Ja, dat was Karel.”

Waar heb je Karel voor het eerst ontmoet?

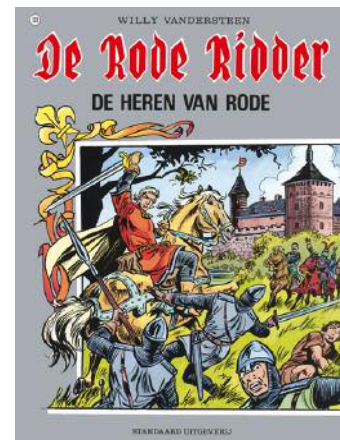
LUNDMARK: “Ik heb Karel leren kennen toen ik het westerdorp El Paso eens bezocht. Het was op dat moment zijn hobby om daar elk weekend een dag door te brengen.

We trouwden in de kerk van Schilde. Zijn collega-cowboys van het westerdorp El Paso hadden een stunt bedacht: toen we uit de kerk kwamen, zijn ze met veel geknal van hun pistolen op ons afgestormd en ontvoerden ze Karel! Gelukkig brachten ze hem snel terug want anders zou het wel een heel kort huwelijk geweest zijn. Zelf was ik enorm geschrokken, maar Karel vond het allemaal schitterend. De pastoor was er overigens niet blij mee, een kleine man met een onfris adem, herinner ik me. Bovendien liet hij zich ontvallen dat er onder de talrijke aanwezigen in de kerk zich bijster weinig gelovige mensen bevonden, haha.”

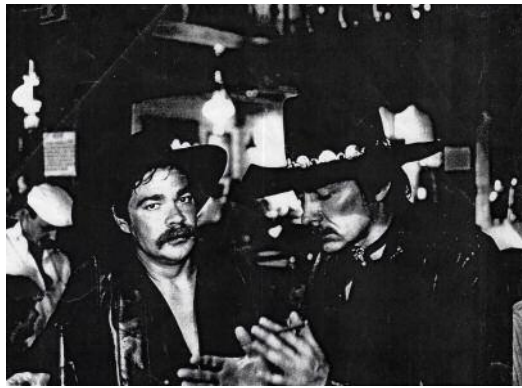
Karel was zowel cowboy Johnny Rebel als ridder Karel De Montabour.

Nadat hij jaren cowboy speelde in El Paso ruilde Karel Biddeloo het pistool voor het zwaard en werd Pynnockridder. Dat leidde naar de befaamde Horst-cyclus waarin Johan een thuis en een afkomst kreeg.

Herinneringen aan Karels alter ego Johnny Rebel voor het westerdorp El Paso.

Werk van Karel Biddeloo aan de muur bij Ursula Lundmark.

LUNDMARK: “Dat kwam zo: vlak na ons huwelijk vuurde iemand per ongeluk in de saloon in El Paso een revolver af naast het gezicht van Karel. In het ziekenhuis stelden ze vast dat hij voor zestig procent het zichtvermogen in

een oog kwijtgeraakt was. Sindsdien droeg hij steeds een bril wanneer hij tekende.

Na dat incident zocht Karel een andere hobby. Toen we eens naar de jaarlijkse ridderfeesten aan het kasteel van Horst

“Nog steeds beeld ik me soms in dat ik hem boven hoor tekenen. Niet het tekenen zelf natuurlijk, maar wel de wieltjes van zijn bureaustoel die piepten, wat doorheen het plafond duidelijk hoorbaar was.

gingen, was hij zo met de Pynnockridders ingenomen dat hij er zich prompt als ridder liet inlijven. Dat heeft geleid tot de Horst-cyclus in *De Rode Ridder*. Verscheidene van die ridders kregen een rol in de albums.

Na een aantal jaar heeft Karel de Pynnockridders verlaten omdat er nogal dikwijls ruzie binnen de rangen was. Als er iets was waar Karel niet van hield, dan was het ruzie!

Toen heeft hij zich aangesloten bij de Tempeliers. Ook dat is niet blijven duren omdat Karel vond dat er klikjes heersten, waarbij de onderlinge verstandhouding niet gebaat was.

Hij heeft zich uiteindelijk opnieuw bij El Paso aangesloten, hoewel hij er zich dikwijls over bekleog dat het niet meer was zoals vroeger. De vriendenkring die hij er destijds gekend had, bestond niet meer en het was geëvolueerd naar een optelling van individuen. Toch vermaakte hij zich nog, anders ga je er niet wekelijks naartoe. Hij had toen het voordeel dat we al in de bossen van Wuustwezel woonden en dat hij via een

dreef gemakkelijk en snel te voet het nabijgelegen westerdorp kon bereiken.”

Denk je nog dikwijls aan Karel?

LUNDMARK: “Ik mis Karel nog steeds, hoor. Een van de redenen waarom ik de bungalow verkocht heb, is omdat me steeds een gevoel van tristesse overviel eens ik de drempel van de voordeur overschreed bij thuiskomst.

Nog steeds beeld ik me soms in dat ik hem boven hoor tekenen. Niet het tekenen zelf natuurlijk, maar wel de wieltjes van zijn bureaustoel die piepten, wat doorheen het plafond duidelijk hoorbaar was.”

Hoe was zijn verhouding tot de andere medewerkers bij Studio Vandersteen?

LUNDMARK: “Zijn beste vriend bij Studio Vandersteen was **Edward De Rop**, met wie hij aan dezelfde grote tekentafel zat. Ook met zijn andere collega's had hij een goede verstandhouding, vooral met **Eric De Rop**. De

andere tekenaars waren iets gereserveerder. **Merho** heeft hij nog zelf geïntroduceerd bij Vandersteen.

Willy Vandersteen? Euh... hij had een allesbehalve aantrekkelijk uiterlijk maar hij kon alles wel heel goed uitleggen! Karel heeft ooit eens op vraag van **Paul Geerts** hem en zijn vrouw begeleid tijdens een korte vakantie in Parijs. Aangezien Karel is opgegroeid in Belgisch Congo en er naar het Frans-talig onderwijs bij de paters ging, sprak hij vloeiend Frans. Paul sprak geen Frans, vandaar de uitnodiging.

Nadien werkte Karel thuis in zijn ruime tekenkamer op de zolderkamer in onze bungalow. De collega waar hij het meeste contact mee bleef onderhouden was **Hec Leemans**. Soms gingen ze samen iets eten. Hec heeft me eens gezegd dat de rustige Karel bij de heenrit een totaal andere Karel was tijdens de terugkomst, namelijk een uitbundige autoracer.

Een keer kwamen Hec en zijn echtgenote op bezoek per trein, want ze hadden op dat moment geen auto.

Hij was een echte Bourgondiër, maar hij was ook bereid om daar hard voor te werken. Zijn Jaguar V8 alleen al was een grote kost qua belastingen en verbruik.

Voor Hec was het daarna goed genoeg indien Karel hen naar het station zou brengen zodat ze hun terugreis konden aanvatten. Daar wou Karel echter niet van weten en hij bracht hen in zijn auto helemaal naar huis. Ik heb achteraf vernomen dat Karel op de E17 alle snelheidsrecords heeft gebroken en dat Hec en zijn vrouw bij aankomst in Gent met trillende benen zijn uitgestapt!”

Waarheen gingen jullie excursies en reisjes?

LUNDMARK: “Bij onze zeldzame uitstapjes waren leuke ervaringen, zoals die keer toen we de citadel van Dinant bezochten. We volgden met een gids de groep. Op een bepaald moment was de gids het ergens in een lange gang aan het uitleggen terwijl we een andere groep kruisten. Na zijn relaas volgden we hem verder, maar eigenaardig genoeg kwamen we op dezelfde plaatsen als daarjuist en gaf hij exact dezelfde uitleg en eigenaardig genoeg vond niemand in de groep dat vreemd. Toen de rondleiding beëindigd was

kwam ook de andere groep aan. Toen bleek dat de beide gidsen tweelingbroers waren! We hadden ons halfweg dus onbewust bij de verkeerde groep aangesloten...

Ook op reis gaan was er nooit bij. Behalve die keer toen we op aanraden van **Dirk**, de broer van Karel, naar Bulgarije gingen. Dat was nog ten tijde van het communistische tijdperk. Het werd snel duidelijk dat we continu door een paar mensen bespied werden, waarschijnlijk spionnen van het toenmalige bewind. Zelf was ik daarbij allesbehalve op mijn gemak, maar Karel vond dat gespioneer allemaal geweldig en waande zich in een James Bond-film!”

Je hebt Karel ooit eens bijgesprongen toen hij op doktersvoorschrift eigenlijk rust moest nemen.

LUNDMARK: “Juist, we hadden destijds een grote hond en die heeft in zijn enthousiasme Karel eens omver gelopen. Karel kwam slecht neer en brak

zijn linkerpols terwijl hij zijn rechterpols zwaar verstuipte. De daaropvolgende weken moest ik zijn rechterhand vasthouden tijdens het tekenen om te vermijden dat hij achterop zou raken met zijn werk.”

Ik vond jouw inkleuringen voor De Rode Ridder altijd heel artistiek en mooi.

LUNDMARK: “Het inkleuren was heel aangenaam. Ik werkte met ecoline en waterverf van degelijke merken en mijn penselen waren van marterhaar. Schuiven vol verftubes had ik! Voor het mixen van de verfkleuren maakte ik gebruik van lege plastic filmrolletjes, die Jan en alleman voor mij opzijhield zodat ik er steeds tientallen in gebruik had. Een album inkleuren was toch een drietal weken werk en dat betekende een hoog verfgebruik.

Ik kon me er artistiek mee uitleven en leuk meegenomen was dat ik er Karel een handje mee kon helpen, want hij had het zo al genoeg druk met De Rode Ridder. Waar vind je nog iemand die elk

jaar zes dergelijke albums kan schrijven en tekenen?

Het klopt dat Karel vragende partij was bij de uitgeverij om het aantal afgeleverde albums op te drijven van vier naar zes per jaar. Hij was een echte Bourgondiër, maar hij was ook bereid om daar hard voor te werken. Zijn Jaguar V8 alleen al was een grote kost qua belastingen en verbruik. Karel reed graag met die auto, maar na zijn overlijden heb ik die snel verkocht. Mijn rode sportwagen heb ik wel behouden en daar heb ik nog jaren mee gereden tot hij na negentien jaar trouwe dienst totaal versleten was.

Op een bepaald moment besliste de uitgeverij echter dat de inkleuringen

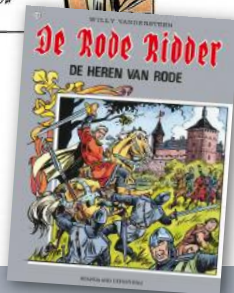
per computer moesten gebeuren. Dat was een complete ommezwaai voor mij die ik niet lang volgehouden heb. Vergis je niet, er kwam nog steeds behoorlijk wat werk bij kijken, maar de persoonlijke inbreng van een inkleuder werd geminimaliseerd. Plots moesten er blauwdrukken gemaakt worden die dan op een film diende gezet te worden, enzovoort. Bovendien moesten de getekende lijnen bij elkaar aansluiten want anders liep een ingekleurd vlak over op de hele tekening, terwijl ik die dikwijls zo goed als volledig al ingekleurd had, maar waarvan ik het werk meteen kwijt was. Of ik tikte per vergissing op een verkeerde toets en alle werk was foetsie.

Karel Biddeloo bij enkele airbrushtekeningen. Volgens de tekenaar lag deze techniek aan de basis van zijn kanker.

In deel 122, *De Duinenabdij*, wordt er echt Zweeds gesproken door de Vikingen. Voor de vertaling had Karel Biddeloo het maar te vragen aan Ursula Lundmark. Vanaf dit album was ze ook officieel de nieuwe inkleurster van de reeks. In werkelijkheid nam Biddeloo het zekere voor het onzekere en deed hij dat zelf want Ursula was nog niet bedreven in het inkleuren. Na enkele albums nam zij het inkleurwerk volledig van hem over.

De eigenlijke reden voor dat fotokopieerwerk was dat hij daarmee zijn tekeningen mooier of mysterieuzer of dreigender kon maken. En aan die fotokopies tekende hij vaak nog wat bij om het explicieter over te laten komen.

Karel heeft het dan een tijd van mij overgenomen, maar ook voor hem was het computerwerk een hel. Ik herinner me dat hij per vergissing alle teksten van een album kwijtspeelde en daarop met de computer boven zijn hoofd gehouden naar het raam liep om die er door te smijten! Gelukkig kon ik hem op het nippertje tegenhouden. Karel hield van zijn fotokopieermachine maar niet van zijn computer!

Uiteraard had dat fotokopieerwerk als voordeel dat hij sneller kon werken en dat was leuk meegenomen, maar de eigenlijke reden was dat hij daarmee zijn tekeningen mooier of mysterieuzer of dreigender kon maken. En aan die fotokopies tekende hij vaak nog wat bij om het explicieter over te laten komen.

Karel tekende niet graag paarden. Eigenaardig, want hij kon ze wel degelijk kundig tekenen. En waar hij helemaal niet aan meedeed, was dierenleed tonen.

Kijk eens welke bloederige toestanden Claus allemaal getekend heeft, dat zou Karel nooit gedaan hebben!

Destijds waren Karel en ik lid van **Les Animaux en Peril**, een dierenbeschermingsorganisatie. Toen de voorzitter zelfmoord pleegde, zijn we overstapt naar dierenrechtenorganisatie GAIA van **Michel Vandebosch**, die toen in het geboortehuis van Willy Vandersteen woonde, maar ik heb vernomen dat hij verhuisd is. Dat had bijvoorbeeld te maken met het feit dat zijn poezen geen veilig leven hadden door toedoen van zijn allochtone burenen.”

Op een bepaald moment is Karel met zijn gezondheid blijven sukkel. In het begin had hij nog goede hoop op een gunstige afloop, maar na de ene kwaal kwam het andere onheil. Het was hartverscheurend om deze trotse levensgenieter te zien wegdeemsteren.

LUNDMARK: “Het is begonnen met een

gezwel in zijn linkerelleboog. Dat was heel pijnlijk, want zelfs nog maar zijn arm aanraken deed al vreselijk pijn. Het belemmerde hem ook in het tekenen zodat het werk langer duurde. Daarna kreeg hij uitzaaiingen: eerst blaaskanker, later kwam er nog botkanker bij en tenslotte ook nog longkanker. Dan heb je geen schijn van kans meer.

Zelf dacht Karel dat de oorzaak aan zijn vele airbrushwerk lag. Hij heeft honderden tekenplaten en schilderijen met airbrush gemaakt terwijl hij nooit een beveiligend gezichtsmasker droeg. Karel bleef ondanks die vreselijke ziekte ijverig doortekenen, zo goed en zo kwaad het ging. Toen nummer 205, *Het Scheepskerkhof*, voltooid was, ging ik ervan uit dat hij de tekenpen voorgoed ging neerleggen. Maar nee hoor, hij wou koste wat kost nog één album maken. Ik opperde dat het tot nu toe mooi geweest was en dat hij op geleende tijd leefde, maar daar had hij

GOG EN MAGOG, deel 206, Karels laatste, postuum uitgegeven verhaal. Met grote hulp van Ursula Lundmark.

geen boodschap aan. Hij voelde dat hij dit laatste album nog moest maken. Achteraf bekeken werd me duidelijk waarom: hij nam met dat album afscheid van het leven...

GOG EN MAGOG bevat voor de mensen die hem van dichtbij gekend hebben een hoge emotionele waarde. Maar wat het tekenwerk betreft, is het eerlijk gezegd ver beneden zijn normale niveau.

Waar hij de geestelijke en lichamelijke kracht vandaan gehaald heeft om dat album nog te maken is mij een raadsel. Alleen al op de trappen naar de eerste verdieping moest hij voortdurend ondersteund worden. Om vier uur in de namiddag was hij doodop.

Gog en Magog bevat voor de mensen die hem van dichtbij gekend hebben een hoge emotionele waarde. Maar wat het tekenwerk betreft, is het eerlijk gezegd ver beneden zijn normale niveau.

Terwijl Karel daarna aan het rusten was voltooide ik de gemaakte tekeningen, anders zou hij dat verhaal nooit volledig afgewerkt gekregen hebben. Ik verbeterde ook de talrijke foutjes, want door de hoge morfinedosis die Karel op dat moment nam, was hij minder alert. Maar ik heb hem toen nooit gezegd dat hij foutjes maakte want daar was zijn situatie te erbarmelijk voor. Samen zittend naast elkaar, hebben we de laatste pagina getekend.

Uiterekend op mijn vijftigste verjaardag is Karel overgebracht naar het palliatieve ziekenhuis in Gooreind, de deelgemeente waar later zijn standbeeld werd onthuld.

Daar heeft hij negen dagen lang een uitputtende, maar verloren strijd gevoerd tegen de dood. Het was een opmerkelijk bloedrode hemel die warme avond van 7 juni 2004 toen Karel iets voor half zeven is overleden. Zestig jaar, zo jong nog...

Wat mis je vooral aan Karel?

LUNDMARK: "Zijn aangename zachte stem. Zijn mooie handen. Wanneer Karel iets aan het vertellen was, ge-

bruikte hij daar net als de Italianen zijn handen bij. En hij had een enorm warme handdruk, dat hebben verscheidene mensen mij nog gezegd. Karel heeft niet alleen in mijn hart een speciale plaats, maar ook hier in de zitkamer."

Ursula toon me een groot vak in een massieve kast. Het is een waar Rode Ridder-schrijn. Allemaal strips, luxes, tekeningen en foto's van Karel. In het midden staat een grote blauwe urne. Hier rust Karel Biddeloo, de man die de Rode Ridder talloze avonturen liet beleven...

LUNDMARK: "Toen Karel overleed, was de wet juist aangepast zodat men de urne met as thuis kan bewaren. Daar het ik meteen gebruik van gemaakt en zo blijft Karel dicht bij mij.

In allerlei andere kasten bevinden zich Rode Ridder-attributen. In de ene kast staat de **Bronzen Ahermar** die Karel won in 1979, terwijl in een andere kast de slagwapens liggen, zoals het zwaard van Johan, naast de Excalibur en de giftige dolk van Demoniah.

Vreemd om die wapens na al die jaren terug te zien. Ze waren destijds tentoongesteld in de Ridderhoeve in Schoten. Na een lange periode heeft Karel de wapens daar weggehaald en de fanbase verhuisd naar Avalon in het Nederlandse Sluis. Toen Karel al zwaar ziek was, vroeg hij me om ginds die wapens op te gaan halen omdat hij zeker wou zijn dat ze thuis bewaard bleven. Een omen voor Avalon? De zaak is kort daarna in vlammen opgegaan. Toen ik ze bij Karel afleverde, heeft hij me gevraagd om alle tekeningen en schilderijen die hij nog had openbaar te verkopen ten bate van Ursula.

Marc Sleen en Dirk Stallaert gaven ouwe snoeper Bompanero in de reeks Nero een jonge vriendin van Zweedse afkomst, ene knipoog naar Ursula Lundmark. Een ingekaderde prent hangt in het interieur van het levende voorbeeld.

Ontwerp van beeldhouwer Peter Kempnaers voor het standbeeld dat in Wuustwezel kwam. Uiteindelijk werd er gekozen voor een ander ontwerp.

Heb je nog veel tekeningen en schilderijen van Karel? Het valt me op dat er weining aan de muren hangen in de woning.

LUNDMARK: “Nee, ik heb er niet veel meer en ik vind het overdreven om mijn huis vol te hangen met werk van Karel. Wat ik nogal minnetjes vond was dat ik na de dood van Karel van een behoorlijk aantal mensen de vraag kreeg of ik nog tekeningen van hem had om weg te geven of te verkopen.”

Nochtans heb ik zelf meegemaakt dat je zelf werk van Karel weggaf!

LUNDMARK: “Wat bedoel je?”

Je hebt me kort na de begrafenis uitgenodigd om een schatting te komen maken van alle werk dat Karel opzijgelegd had om openbaar te laten verkopen. Daar zaten unieke stukken tussen, zoals een grote tekening van een naakte Johan en Galaxa die aan het vrijen zijn, en met als tekst van Galaxa “Ooh Johan, gebeurt dit nu eindelijk echt?”

Je zei me toen dat ik iets uit die grote map mocht uitkiezen voor mezelf, maar ik heb je geantwoord dat ik dat niet kon aannemen. Ik had Karel immers beloofd om zijn laatste wens uit te voeren, dus alle stukken te verkopen zodat de winst aan jou uitgekeerd kon worden.

Tijdens de openbare verkoop in

Hasselt ontbraken een tiental van die tekeningen in het aanbod. Ik nam aan dat je de ontbrekende items voor jezelf gehouden had, tot jaren later her en der een paar van die tekeningen opdoken... onder meer die blote tekening.

LUNDMARK: “Ach Martin... ik leefde in een waas na de dood van Karel. Wat je me nu vertelt, besef ik niet eens meer. Ik zal die tekeningen inderdaad aangeboden hebben aan de personen die na jou nog op bezoek geweest zijn, en die hebben ongetwijfeld gretig gegraaid. Maar ik heb geen idee meer wie dat allemaal geweest zijn...”

Ursula toont nog een aantal foto's, onder meer over haar ballerinajaren. Dat beoefende ze tijdens de eerste jaren nadat ze als veertienjarige met haar ouders en broer verhuisde naar België. Je kan die balletinvloeden nog steeds opmerken in haar houding, want Ursula wandelt altijd kaarsrecht. Er staat ook een beeldje van Karel door beeldhouwer **Peter Kempnaers**. Het is een maquette voor het standbeeld dat van Karel gemaakt is. Dit is de reschtstaande Karel, het ontwerp dat het uiteindelijk moest afleggen tegen de zittende Karel.

Bij het afscheid stopt Ursula me wat Zweedse koekjes toe voor de terugweg. Ze hebben gemaakt.

